

نیاز سنجی برنامه درس تربیت بدنی در مدارس ابتدایی کشور

دکتر رحیم رضائی‌نژاد^۱، دکتر حمید مجبی^۲، دکتر مهرعلی همتی‌نژاد^۳

پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

تاریخ پذیرش مقاله: ۸۷/۷/۲۸

تاریخ دریافت: ۸۵/۱۲/۲۳

چکیده

هدف: بررسی نیازهای آموزشی برنامه درس تربیت بدنی و ورزش در مدارس ابتدایی ایران هدف این تحقیق است.

روش تحقیق: نمونه‌های آماری تحقیق را ۳۸۵ نفر متخصص تربیت بدنی، ۲۶۱۰ نفر معلم تربیت بدنی، ۷۴۸ نفر از والدین و ۷۹۵ نفر دانش آموز پایه ابتدایی از شهرهای مرکزی ۲۴ استان کشور تشکیل می‌دادند. پرسش‌نامه محقق ساخته، ۱۲ نیاز جسمانی - حرکتی، ۱۵ نیاز مهارتی - ورزشی، ۱۵ نیاز شناختی و ۱۵ نیاز عاطفی - اجتماعی را دربر می‌گرفت. آزمودنی‌ها از بین این نیازها، فقط ۵ نیاز را انتخاب و اولویت بندی کردند

یافته‌ها: از بین نیازهای جسمانی - حرکتی، حفظ وضعیت بدنی هنجار، انواع حرکات و نرمش‌های ساده، بازی‌های مهارتی و پرورشی و انواع تمرینات مربوط به آمادگی جسمانی از دیدگاه آزمودنی‌ها به ترتیب در رتبه اول الی چهارم قرار دارد. البته تنوع رتبه بندی و اختلاف نظر در اولویت نیازهای مهارتی - ورزشی بسیار زیاد است. در نیازهای شناختی اطلاعات مربوط به وضعیت بدنی و تندرستی در اولویت قرار دارند. کسب وضعیت ظاهری شاداب و همچنین لذت بردن، جزء اولین نیازهای عاطفی - اجتماعی قرار داشت.

نتیجه گیری: در هر نیاز آموزشی توافق نظر آزمودنی‌ها را می‌توان پایه و اساس الگوی برنامه ریزی درسی قرار داد و در مورد سایر نیازها می‌توان با استفاده از روش‌های مختلف، توافق نظر لازم را به دست آورد.

واژه های کلیدی: نیازهای حرکتی - ورزشی، شناختی، عاطفی - اجتماعی و دانش آموزان

مقدمه

نیازسنجی یکی از گام‌های مهم و پیش‌نیاز برای تنظیم برنامه‌ها و تدوین محتوای آموزشی متناسب با علایق و نیازهای دانش‌آموزان فرض شده است و فرایند تعیین چیزهایی است که باید به دانش‌آموزان آموخته شود (۱). در بسیاری از کشورهای جهان براساس اهداف اختصاصی درس تربیت بدنی، نه فقط فعالیت‌های آموزشی این درس از دوره پیش دبستانی پیش بینی شده است؛ (۸، ۷، ۶، ۵، ۴، ۳، ۲). با این وجود تاکنون نیازهای آموزشی درس تربیت بدنی مدارس کشور مورد بررسی جدی انجام نگرفته است. ماهیت و مشکلات ویژه درس تربیت بدنی سبب شده است که اکثر تحقیقات در چند دهه اخیر بر مسایل و مشکلات مختلف این درس متمرکز شوند (۹). البته از سال ۱۳۸۰ موضوع تدوین برنامه درس تربیت بدنی مورد توجه قرار گرفت و چند جلد کتاب راهنمای معلم تربیت بدنی نیز تدوین یافت (۱۵، ۱۴، ۱۳، ۱۲، ۱۱، ۱۰).

بررسی رساله‌های دوره تحصیلات تکمیلی، اسناد و مدارک موجود در دفتر تحقیقات و توسعه تربیت بدنی آموزش و پرورش و سایر منابع اطلاع‌رسانی نشان داد که فعالیت پژوهشی خاصی برای مقایسه دیدگاه گروه‌های مختلف در مورد محتوای فعالیت‌های آموزشی درس تربیت بدنی انجام نگرفته است. حتی بررسی مجلات علمی خارجی نشان داد که در کشورهای مختلف موضوع اهداف، استانداردها و محتوای درس تربیت بدنی و به ویژه روش‌های کیفی تدریس و اندازه‌گیری بیشتر از موضوعات دیگر مورد توجه قرار گرفته است (۱۶، ۱۷). تا زمینه‌های تحقق پاسخگویی به این نیازها از طریق برنامه درسی و پیش‌بینی‌های آموزشی فراهم آید (۱، ۱۸). در همین رابطه ویلگوس^۱ یکی از عوامل موثر در برنامه ریزی درس تربیت بدنی دوره ابتدایی را علائق شاگردان، نگرش افراد جامعه و عقاید والدین می‌دهند و آنارینوئا^۲ نیز یکی از روش‌های متناسب بوده اهداف این درس را هماهنگی و سازگاری اهداف را با نیازهای شاگردان می‌داند (۱۹). لیدر^۳ بیان می‌کند که مدرسه و معلم در برنامه ریزی و اجرای فعالیت‌ها باید توجه بیشتری به دانش‌آموزان داشته باشند و حتی تروڈئا و همکاران^۴، پاسخگویی به نیازهای دانش‌آموزان دوره‌های تحصیلی پایین‌تر از دوره‌های بالاتر می‌دانند (۲۰). هر کدام از محققان نیز روش‌های خاصی را برای پاسخگویی به نیازها به کار برده‌اند. مثلاً، کوآترمن و همکاران^۵ بیان می‌کنند که با توجه به شیوع کم تحرکی در جامعه، بر

1- willgoos, (1989)

2 - Annarinoeta, (1993)

3 -Iidor, (2000)

4 -Trudeau et al, (1998)

5- Quarterman et al, (1996)

ارتقاء آمادگی جسمانی و آموزش مهارت‌های اساسی حرکتی در کلیه نهادهای آموزشی تاکید می‌کنند (۲۱).

نتایج چندین پژوهشی مرتبط با موضوع در کشور نشان می‌دهد که مفهوم نیازسنجی از جنبه های مختلف مورد توجه محققان بوده است (۲۳، ۲۲، ۱۹). علاوه بر این، بررسی استانداردهای برنامه‌های درس تربیت بدنی نشان می‌دهد که محتوی و فعالیت‌های درسی متناسب برای هر کلاس پیشنهاد شده است (۲۵، ۲۴، ۳، ۲). گروه آموزش عمومی دانشگاه ویسکانسین^۱ برای تعیین نیازهای آموزشی دروس مختلف و درس آموزش تندرستی و تربیت بدنی دیدگاه‌های والدین، هیات‌های آموزشی و معلمان و سایر کارشناسان را بررسی کرد و با استفاده از جلسات بحث و تبادل نظر مصاحبه با گروه های ویژه، استانداردهایی را برای این درس در پایان دوره ابتدایی- راهنمایی و متوسطه تدوین کرد که در هر سه دوره نیازهای آموزشی در حوزه مهارت‌های جسمانی- حرکتی، آمادگی، اجتماعی- عاطفی مورد توجه قرار گرفت (۱۷). در این بررسی ها، بسیاری از نیازهای آموزشی نیز مورد توجه قرار گرفته است ولی بر اساس فرآیند نیازسنجی تعیین نشده است.

روش‌شناسی تحقیق

این پژوهش از نوع توصیفی است که با روش پیمایشی^۲ انجام گرفته است.

جامعه آماری و نمونه تحقیق

کلیه متخصصان (دارندگان مدارک کارشناسی ارشد و دکتری تربیت بدنی)، معلمان، دانش آموزان و والدین دانش آموزان ساکن شهرهای مرکزی ۲۴ استان کشور جزء جامعه آماری تحقیق بودند. براساس جلسه مشترکی با حضور ناظر طرح، نماینده دفتر تحقیقات و توسعه تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش، نماینده پژوهشکده تربیت بدنی و محقق و براساس اطلاعات موجود به ترتیب ۱۰۰۰، ۲۰۰۰، ۲۱۶۰ و ۱۸۰۰ نفر به عنوان نمونه آماری تحقیق برای سه دوره تحصیلی در ۲۴ شهر برآورد شد. معلمان و متخصصان تربیت بدنی به صورت غیر تصادفی انتخاب شدند که با مراجعه حضوری همکاران اجرایی به مراکز آموزشی و واحد های تربیت بدنی آموزش و پرورش شهر ها انجام گرفته است. انتخاب نمونه دانش آموزان و والدین کاملاً تصادفی و براساس نوع جنسیت دانش آموزان و والدین برای هر یک از پایه های تحصیلی

1 - Wiscansin

2 - Survey

انجام گرفته است. با توجه به گستردگی و مشکلات اجرای طرح، فقط ۳۸۵ متخصص تربیت بدنی (۱۴۷ زن و ۲۳۸ مرد) و ۲۶۱۰ معلم تربیت بدنی برای تعیین نیازهای دانش آموزان هر سه دوره تحصیلی و ۷۹۵ دانش آموز ابتدایی (۴۰۵ دختر و ۳۹۰ پسر) از پایه چهارم (۳۸۸ نفر) و پایه پنجم (۴۰۷ نفر)، و همچنین ۷۴۸ نفر از والدین دانش آموزان (۴۳۱ مادر و ۳۱۷ پدر) فقط برای تعیین نیازهای دانش آموزان دوره ابتدایی در این تحقیق شرکت کردند. در هر شهر ۳۲ دانش آموز (۱۶ دختر و ۱۶ پسر) از کلاس های چهارم و پنجم انتخاب شدند. ۲ مدرسه دخترانه و ۲ مدرسه پسرانه و از هر مدرسه نیز ۲ کلاس و از هر کلاس نیز ۴ نفر به صورت کاملاً تصادفی انتخاب شدند.

ابزار تحقیق

براساس اهداف اختصاصی تربیت بدنی در حیطه های تربیتی، مطالعه متون و منابع برنامه ریزی درسی، کتب مختلف مربوط به تربیت بدنی در مدارس، و نهایتاً بررسی اهداف و استانداردهای درس تربیت بدنی در پایگاه های مختلف اطلاع رسانی، پرسشنامه اولیه تدوین گردید. این پرسشنامه در اختیار ۲۱ نفر از محققان دانشگاهی (با مدرک تحصیلی دکتری و صاحب نظر در مورد درس تربیت بدنی) و ۱۵ نفر از دبیران با تجربه استان گیلان قرار گرفت. در مرحله دوم و توسط ۲۵ نفر از دانش آموزان و ۲۵ نفر از والدین آنها در شهر رشت به طور آزمایشی و به شکل مصاحبه، پرسشنامه تحقیق از نظر میزان درک و قابل فهم مورد بررسی قرار گرفت. در مرحله نهایی، پرسشنامه اصلی در اختیار ۱۰ متخصص و ۲۰ معلم تربیت بدنی، ۱۵ دانش آموزان و ۱۵ نفر از والدین آنها قرار گرفت و ثبات درونی هر یک از نیازهای اصلی مندرج در پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ، بین ۰/۷۱-۰/۹۷ برآورد گردید.

روش جمع آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات

با هماهنگی دفتر تحقیقات و توسعه معاونت تربیت بدنی و تندرستی آموزش و پرورش، هماهنگی لازم با مدیران و مسئولین ذیربط در آموزش و پرورش استان ها به عمل آمدند. همکاران اجرایی تحقیق که از افراد با سابقه و شاغل در دفاتر تحقیقات و پژوهش ادارات کل آموزش و پرورش هر استان بودند؛ از طریق کتابچه راهنمای تحقیق و تماس های مکرر تلفنی با فرآیند اجرای طرح آشنایی کامل پیدا کردند. پرسشنامه های مربوط به صورت غیرتصادفی بین متخصصان و معلمان تربیت بدنی به صورت غیر تصادفی توزیع و جمع آوری شده است. تعداد مدارس دخترانه و پسرانه شهرهای مرکزی و تعداد دانش آموزان هر پایه تحصیلی نیز

کاملاً به صورت تصادفی تعیین شده بود و آزمودنی‌ها به شکل مصاحبه و با راهنمایی آزمونگر، نیازهای آموزشی خود را رتبه بندی می کردند. والدین دانش آموزان نیز از طریق همین فرآیند انتخاب تصادفی مدارس و پایه‌های تحصیلی تعیین می شدند، اما پدران و مادرانی در تحقیق شرکت داشتند که فرزندان‌شان جزء نمونه آماری تحقیق نبود. این والدین به مدرسه دعوت می شدند و در حضور آزمونگر و به شکل مصاحبه، پرسشنامه را تکمیل می نمود. مدت پاسخگویی به سئوالات نیز بین ۲۰-۳۵ دقیقه متغیر بود، آزمودنی‌ها از بین نیازهای مختلف و پس از مطالعه کامل آنها فقط ۵ نیاز را انتخاب می کردند و بر اساس اولویت‌های انتخابی، رتبه نیازها را با عدد ۱ (بالاترین اولویت) ۲، ۳، ۴ و ۵ (آخرین اولویت) مشخص نمودند. حجم بسیار زیادی از اطلاعات به دست آمده در قالب جداول توصیفی مختلف طبقه بندی شدند و مورد مقایسه قرار گرفتند، ولی برای آزمون فرضیه‌های محققین از آزمون رتبه ای کروسکال والیس و آزمون خی دو در سطح معنی داری $P \leq 0/05$ استفاده گردید.

یافته‌های تحقیق

بر اساس نتایج تحقیق، آموزش وضعیت بدنی سالم و هنجار، انجام انواع حرکات و نرمش‌های ساده از دیدگاه هر چهار گروه در بالاترین اولویت بندی قرار دارد. انواع بازی‌های مهارتی و پرورشی را در اولویت بعدی و نهایتاً انواع تمرینات مربوط به حفظ آمادگی جسمانی و سلامتی را در اولویت آخر قرار گرفته است (جدول ۱). یافته‌های مندرج در این جدول نشان می دهد که اولویت بسیاری از نیازهای جسمانی- حرکتی دانش آموزان دختر و پسر به هم نزدیک است با این وجود، بین رتبه بندی بعضی از نیازها برای دانش آموزان دختر (نیازهای ردیف ۲، ۴، ۵، ۶، ۷ و ۱۲) و برای دانش آموزان پسر (نیازهای ردیف ۱، ۲، ۴، ۵، ۸ و ۱۰) تفاوت معنی داری وجود دارد ($P \leq 0/05$).

در نیازهای مهارتی، آموزش رشته‌های پایه مانند شنا، ژیمناستیک و دو و میدانی در اولویت بالاتری قرار دارد. گرایش دانش آموزان و والدین با در نظر گرفتن اولویت بالایی برای آموزش فوتبال و همچنین گرایش متخصصان و معلمان برای آموزش مهارت‌های ورزشی باستانی برای پسران بسیار قابل توجه است. مقایسه اولویت سایر نیازها بین دیدگاه‌های مختلف، حقایق بیشتری را در این مورد روشن می سازد (جدول ۲). نتایج آزمون کروسکال والیس نشان می دهد که بین رتبه بندی کلیه نیازهای ورزشی برای دانش آموزان دختر (به جز نیاز ردیف دوم) و اکثر نیازهای ورزشی برای دانش آموزان پسر (به جز نیازهای ردیف ۲، ۱۱ و ۱۲) از دیدگاه آزمودنی‌ها تفاوت معنی داری وجود دارد ($P \leq 0/05$).

اطلاعات مربوط به وضعیت بدنی، سلامتی و تندرستی و اصول مربوط به آنها در اولویت بالایی قرار گرفته است. بر اساس نتایج آزمون کروسکال والیس در رتبه بندی نیازهای شناختی ردیف ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، و ۱۰ برای دانش آموزان دختر و نیازهای ردیف ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۹، و ۱۰ برای دانش آموزان پسر از دیدگاه آزمودنی ها، تفاوت معنی داری وجود دارد ($P \leq 0/05$).

مقایسه برخی از نیازهای عاطفی- اجتماعی دانش آموزان در جدول ۴ نشان می دهد که کسب وضعیت ظاهری سالم و شاداب، و همچنین سرگرم شدن و لذت بردن از کلاس تربیت بدنی در اولویت بالایی برای دانش آموزان دوره ابتدایی قرار دارد. در صورتی که کسب موفقیت و پیشرفت در ورزش یا عضویت در تیم مدرسه و روابط گروهی نیازهای بعدی دانش آموزان را تشکیل می دهد. مقایسه این نیازها از دیدگاه آزمودنی ها نشان می دهد که بین نیازهای ردیف ۲، ۳، ۴، ۶، ۷، ۱۰ و ۱۵ برای دانش آموزان دختر و پیش نیازهای ردیف ۲، ۳، ۷، ۱۰، ۱۱، ۱۲ و ۱۵ برای دانش آموزان پسر تفاوت معنی داری وجود دارد ($P \leq 0/05$). به عبارت دیگر، در مورد اولویت سایر نیازها، آزمودنی های تحقیق توافق نظر دارند.

بحث و نتیجه گیری

اجرای یک طرح تحقیقی نیازسنجی در سطح ملی و استفاده از دیدگاه گروه هایی که از نظر دانش، تجربه و تخصص بسیار متفاوتند با مسایل بسیاری روبه روست و این موضوع می تواند بر فرایند اجرا و نتایج تحقیق اثر گذار باشد. با این وجود، تلاش شد که با استفاده از همکاران با تجربه و فعال در مدیریت تربیت بدنی و دفاتر تحقیقات و پژوهش آموزش و پرورش استان های کشور، هدایت و هماهنگی لازم بطور تقریباً رضایت بخشی فراهم گردد. احتمالاً با توجه به تنوع آزمودنی ها، ممکن بود سوالات مربوط به نیازها برای گروه های مختلف معانی یکسانی نداشته باشد و به همین دلیل از روش مصاحبه و توجیه سوالات برای دانش آموزان و والدین استفاده شد. با توجه به رعایت میزان درک دانش آموزان و نداشتن تجربه درس تربیت بدنی، دانش آموزان کلاس های اول الی سوم ابتدایی و همچنین با توجه به مشغله ذهنی دانش آموزان پیش دانشگاهی و کم اهمیت بودن فعالیت بدنی و ورزش در این مرحله زمانی، آنها از نمونه تحقیق حذف شدند، تا نظرات دانش آموزان بر پایه نیازهای جاری و واقعی بررسی شود.

امکانات و فضاهای آموزشی_ ورزشی مدارس عامل دیگری است که ممکن است بر نتایج تحقیق اثر گذاشته باشد؛ شاید معلمان، نیازهای دانش آموزان را بر اساس شرایط و امکانات موجود مدارس یا دانش آموزان، نیازهای خود را بر اساس شرایط مطلوب و دلخواه و یا

محققان این نیازها را بر اساس مبانی نظری و حرفه ای اعلام کرده باشند. از طرفی دیگر، والدین نیز ممکن است در بیان نیازها تحت تاثیر علائق و تمایلات فرزندان خود قرار گرفته باشند. با اینکه در بیان و نیازهای مختلف دانش آموزان برای والدین و دانش آموزان از عبارات روشن و ساده تری استفاده شد؛ باز هم به نظر می‌رسد که درک تعداد محدودی از عبارات در نیازهای جسمانی، حرکتی، شناختی و به ویژه نیازهای عاطفی-اجتماعی برای این گروه‌ها دشوار شده است. البته این موضوع به نحوه توجیه و توضیح نیازها توسط همکاران طرح نیز بستگی دارد. ضمناً، نیازهای مهارتی-ورزشی به دلیل آشنا بودن این دو گروه با انواع مهارت‌ها و رشته‌های ورزشی چنین وضعیتی نداشت. به هر حال باید از دیدگاه گروه‌های مختلف برای نیازسنجی درس تربیت بدنی استفاده می‌شد.

با توجه به مبانی نظری تحقیق و نتایج نیازسنجی باید چند موضوع اساسی را مورد بررسی قرار داد. آیا بطور کلی، از دیدگاه آزمودنی‌های تحقیق تفاوتی در اولویت نیازهای مختلف دانش آموزان وجود دارد. بررسی میانگین رتبه نیازهای جسمانی-حرکتی، مهارتی-ورزشی، شناختی و عاطفی-اجتماعی به تفکیک از دیدگاه متخصصان، معلمان، دانش آموزان و والدین نشان می‌دهد که بیشترین تفکیک و تمایز در رتبه نیازهای جسمانی-حرکتی و رتبه نیازهای مهارتی-ورزشی برای دانش آموزان دختر و پسر بویژه از دیدگاه متخصصان و معلمان انجام گرفته است. نکته دوم این است که دیدگاه‌های دانش آموزان نیز تقریباً در چنین وضعیتی قرار دارد و نظرات آن‌ها به نظرات والدین نزدیک و مشابه است. با وجود پذیرش اختلاف نظر و یا توافق نظر در میانگین رتبه نیازهای مختلف دانش آموزان از دیدگاه یک گروه یا دیدگاه گروه‌های تقریباً هم نظر (متخصصان و معلمان) یا (دانش آموزان و والدین)، سوال دوم این است که آیا نیازهای دانش آموزان، فقط به همین موارد در تحقیق محدود می‌باشد و یا دانش آموزان به دنبال اهداف و نیازهای دیگر نیستند؟ چهار گروه از نیازهای دانش آموزان با استفاده از بررسی کتب، مقالات و اطلاعات مربوط به اهداف و استانداردهای تربیت بدنی استخراج شده است. یقیناً می‌توان تعداد نیازها را افزایش داد؛ ولی با افزایش این نیازها، میزان تشابه بین نیازها بیشتر می‌شد که این موضوع نیز به افزایش تعداد سوالات و کاهش دقت در پاسخگویی منجر می‌گردد. این شرایط بویژه در نیازهای شناختی و عاطفی صادق است. از طرفی دیگر، امکان افزایش تعداد نیازهای جسمانی-حرکتی و بویژه نیازهای مهارتی-ورزشی (با توجه به تعداد رشته‌های ورزشی متداول) وجود نداشت. از طرف دیگر، با انتخاب فقط پنج نیاز توسط آزمودنی این امکان فراهم شده است تا مهم‌ترین نیازها و علایق مورد توجه آزمودنی

قرار گیرد. البته متخصصان و کارشناسان برنامه ریزی درسی می‌توانند برای پاسخ گویی به هر نیاز، فعالیت‌های آموزشی زیادی را در نظر بگیرند و به معلمان پیشنهاد کنند.

سوال بعدی این است که کدام دیدگاه را باید اساس برنامه ریزی درسی قرار داد. بر اساس الگوهای مختلف نیازسنجی، بهتر است که از ترکیب نظرات و دیدگاه‌ها یا گروه‌های ویژه کارشناسی استفاده شود. بررسی دیدگاه‌ها در مورد رتبه نیازها نشان می‌دهد که دیدگاه متخصصان به دیدگاه معلمان و دیدگاه والدین به دیدگاه دانش آموزان نزدیک است و این موضوع شاید اهمیت ترکیب نظرات و دیدگاه‌های هر چهار گروه را برای تفاوت نیازها کم‌رنگ سازد. اما مقایسه میانگین رتبه نیازهای دانش آموزان نشان می‌دهد که این گروه‌ها در اکثر نیازهای دانش آموزان با هم توافق نظر کاملی ندارند و تفاوت بین دیدگاه‌ها معنی دار می‌باشد. بر اساس این یافته‌ها، می‌توان در مورد نیازهایی که میانگین رتبه آنها بین چهار گروه تفاوت معنی داری را نشان نمی‌دهد، به عنوان توافق نظر بین دیدگاه‌ها پذیرفت و میانگین رتبه یا اولویت نهایی کل گروه‌ها را برای تدوین فعالیت‌های متناسب جهت پاسخگویی به این نیازها قبول نمود. در مورد نیازهایی که میانگین رتبه آنها بین چهار گروه تفاوت معنی داری را نشان می‌دهد، می‌توان از میانگین رتبه یا اولویت ترکیبی چهار دیدگاه استفاده نمود. در پاسخ به این سوال که کدام دیدگاه را باید اساس برنامه ریزی درسی قرار داد، محقق بر پایه مبانی نظری تحقیق، استفاده از دیدگاه یک گروه را به دلایل مختلف پیشنهاد نمی‌کند، اما می‌توان میزان وزن یا نسبت مشارکت و تأثیر دیدگاه دانش آموزان و همچنین دیدگاه والدین را مورد بحث و بررسی جدی قرار داد.

جدول شماره ۱. اولویت نیازهای جسمانی_ حرکتی از دیدگاه آزمودنی ها در دوره ابتدایی

ردیف	نیاز	متخصصان		معلمان		دانش آموزان		والدین	
		پسر	دختر	پسر	دختر	پسر	دختر	پسر	دختر
۱	حفظ وضعیت بدنی	۱	۱	۱	۱	۲	۱	۱	۱
۲	حرکات کششی	۴	۵	۳	۲	۱۰	۲	۲	۳
۳	نرمش های سبک و ساده	۳	۵	۲	۳	۳	۳	۳	۲
۴	حرکات ابتکاری و شیرین کاری	۲	۳	۴	۴	۶	۷	۴	۶
۵	بازی های پرورشی	۶	۷	۲	۵	۸	۶	۵	۸
۶	بازی های بومی و محلی ساده	۷	۸	۶	۶	۷	۸	۱۰	۴
۷	بازی های امدادی و ایستگاهی	۹	۹	۱۰	۱۰	۵	۴	۷	۵
۸	بازی با الگوهای حرکتی بنیادی	۵	۲	۷	۷	۴	۵	۶	۷
۹	تمرینات تعادلی و هماهنگی	۸	۶	۹	۸	۱۲	۱۱	۹	۹
۱۰	تمرینات سرعتی و چابکی	۱۰	۱۱	۱۱	۱۱	۹	۱۰	۱۱	۱۱
۱۱	تمرینات قدرتی و استقامت عضلانی	۱۱	۱۰	۸	۹	۱۱	۹	۸	۱۰
۱۲	تمرینات استقامتی و هوازی	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۰	۱۲	۱۲	۱۲

جدول شماره ۲. اولویت نیازهای مهارتی_ ورزشی از دیدگاه آزمودنی ها در دوره ابتدایی

ردیف	نیاز	متخصصان		معلمان		دانش آموزان		والدین	
		پسر	دختر	پسر	دختر	پسر	دختر	پسر	دختر
۱	آموزش شنا	۱	۵	۲	۲	۱	۲	۱	۱
۲	آموزش ژیمناستیک	۲	۱	۱	۱	۴	۳	۲	۲
۳	آموزش دو و میدانی	۳	۶	۳	۳	۶	۱	۴	۵
۴	آموزش والیبال	۴	۳	۴	۵	۷	۴	۵	۷
۵	آموزش فوتبال	۵	۷	۶	۱۰	۲	۶	۳	۳
۶	آموزش بسکتبال	۶	۱۲	۷	۹	۸	۵	۶	۴
۷	آموزش هندبال	۸	۹	۵	۱۳	۵	۸	۱۱	۱۳
۸	آموزش تنیس روی میز	۱۰	۸	۸	۶	۱۰	۱۱	۷	۸
۹	آموزش بدمینتون	۹	۱۳	۹	۷	۹	۱۰	۹	۱۱
۱۰	آموزش ورزش های رزمی	۱۱	۱۱	۱۱	۱۲	۱۱	۷	۸	۶
۱۱	آموزش کشتی	-	۴	-	۸	۱۳	-	-	۹
۱۲	آموزش مهارت های ورزش باستانی	-	۲	-	۴	۱۲	-	-	۱۲
۱۳	آموزش شطرنج	۷	۱۰	۷	۱۱	۳	۹	۱۰	۱۰

جدول شماره ۳. اولویت نیازهای شناختی دانش آموزان از دیدگاه آزمودنی ها در دوره ابتدایی

ردیف	نیاز	متخصصان		معلمان		دانش آموزان		والدین	
		پسر	دختر	پسر	دختر	پسر	دختر	پسر	دختر
۱	اصول حفظ وضعیت بدنی	۲	۲	۱	۱	۱	۱	۱	۲
۲	آناتومی و فیزیولوژی انسان	۵	۵	۴	۴	۲	۲	۳	۳
۳	بهداشت و سلامت جسمانی	۱	۱	۲	۲	۳	۳	۲	۲
۴	بهداشت و تغذیه ورزش	۴	۴	۳	۳	۵	۴	۶	۴
۵	اصول تمرین آمادگی جسمانی	۳	۷	۶	۸	۶	۷	۴	۶
۶	تاریخ ورزش	۱۲	۱۰	۷	۷	۴	۶	۵	۵
۷	تربیت و اخلاق ورزشی	۹	۸	۸	۱۲	۷	۵	۸	۹
۸	اصول ایمنی و ورزش درمانی	۸	۹	۵	۵	۱۹	۸	۱۱	۱۱
۹	اصول حرکت شناسی و بیومکانیک	۶	۳	۹	۶	۸	۹	۱۵	۱۵
۱۰	اصول یادگیری و تمرین مهارت	۱۰	۱۵	۱۴	۱۴	۹	۱۰	۷	۷
۱۱	مقررات و قوانین ورزشی	۷	۶	۱۲	۱۳	۱۱	۱۲	۹	۱۰
۱۲	مدیریت و سازمان های ورزشی	۱۵	۱۴	۱۳	۱۰	۱۵	۱۱	۱۲	۱۴
۱۳	سیاست و اقتصاد ورزش	۱۴	۱۳	۹	۱۰	۱۲	۱۳	۱۰	۸
۱۴	روان شناسی ورزش	۱۱	۱۲	۱۱	۱۱	۱۳	۱۵	۱۴	۱۲
۱۵	مسائل اجتماعی و فرهنگی ورزش	۱۳	۱۰	۱۵	۱۵	۱۴	۱۴	۱۳	۱۳

جدول ۴. اولویت نیازهای اجتماعی_عاطفی از دیدگاه آزمودنی ها در دوره ابتدایی

ردیف	نیاز	متخصصان		معلمان		دانش آموزان		والدین	
		پسر	دختر	پسر	دختر	پسر	دختر	پسر	دختر
۱	بدن متناسب و آماده	۱	۱	۲	۲	۱	۱	۱	۱
۲	ظاهر شاداب و سالم	۳	۳	۳	۳	۲	۲	۲	۲
۳	سرگرمی و لذت بردن	۲	۲	۱	۱	۳	۴	۳	۴
۴	یادگیری مهارت های ورزشی	۵	۵	۵	۵	۴	۳	۵	۳
۵	شرکت در مسابقات ورزشی	۸	۸	۶	۷	۵	۵	۴	۵
۶	رفع خستگی	۴	۴	۴	۴	۶	۶	۸	۶
۷	بودن با دوستان	۷	۷	۸	۶	۱۴	۱۰	۷	۱۱
۸	کنجکاوی و ماجراجویی	۸	۹	۹	۹	۱۱	۷	۱۲	۹
۹	نمایش توانایی و مهارت	۹	۱۰	۱۰	۱۰	۷	۱۲	۹	۷
۱۰	آزاد و شاد بودن	۶	۶	۷	۸	۱۲	۱۴	۶	۸
۱۱	داشتن ارتباط بیشتر با افراد	۱۳	۱۵	۱۱	۱۲	۱۵	۱۳	۱۰	۱۲
۱۲	عضویت در تیم مدرسه	۱۰	۱۱	۱۵	۱۴	۱۰	۱۱	۱۱	۱۰
۱۳	تقلید و الگوبرداری	۱۲	۱۳	۱۳	۱۵	۹	۱۵	۱۳	۱۳
۱۴	پیشرفت در ورزش	۱۱	۱۲	۱۴	۱۳	۱۳	۸	۱۴	۱۵
۱۵	کسب موفقیت و پیروزی	۱۴	۱۴	۱۲	۱۱	۸	۹	۱۵	۱۴

جدول کلی اولویت‌های نیازهای آموزشی طبقه‌های مختلف براساس دیدگاه آزمودنی‌ها در دوره ابتدایی

به تفکیک جنسیت

اولویت‌های دختران	اولویت‌های پسران
۱. حفظ وضعیت بدنی	۱. حفظ وضعیت بدنی
۲. بهداشت و سلامت جسمانی	۲. بدن متناسب و آماده
۳. ظاهر شاداب و سالم	۳. بهداشت و سلامت جسمانی
۴. سرگرمی و لذت بردن	۴. ظاهر شاداب و سالم
۵. آناتومی و فیزیولوژی انسان	۵. سرگرمی و لذت بردن
۶. حرکات ابتکاری و شیرین‌کاری	۶. حرکات کششی
۷. یادگیری مهارت‌های ورزشی	۷. اصول آناتومی و فیزیولوژی انسان
الف. آموزش شنا	۸. نرمش‌های سبک و ساده
ب. آموزش ژیمناستیک	۹. حرکات ابتکاری و شبیه‌نگاری
ج. آموزش دورمیهای	۱۰. یادگیری مهارت‌های ورزشی
د. آموزش والیبال	الف. آموزش ژیمناستیک
۸. اصول تمرین آمادگی جسمانی	ب. آموزش شنا
	ج. آموزش دو و میدانی
	د. آموزش والیبال
	هـ. آموزش فوتبال
	۱۱. حرکات کششی
	۱۲. تاریخ ورزش

منابع :

۱. فتحی واجارگاه، کوروش، ۱۳۸۱، نیازسنجی آموزشی (الگوها و فنون). چاپ اول، تهران، انتشارات آبیژ.
2. Iccsd student Goals & standards. www.Iowa-city.k12.ia.us.
www.yahoo.com/Education
3. Indiana standards. (2000). Physical Education, Grader 1-9
4. Minaesota Department of Education. (2004). National PE, Division of Academic standards: www.mycarrplan.org. www.education.com
5. National standards for physical education in Maryland,
6. Newjersy comprehensive healt education & physical, www.state.nj.
7. Ontario's standard for physical education, www.edu.gov.on.ca.
www.yahoo.com/Education
8. Montana standard for Health Enhancement. (2000).
۹. بنار، نوشین، ۱۳۸۱، بررسی هدف دانش آموزان از فعالیت در کلاس‌های تربیت بدنی مدارس راهنمایی و دبیرستان رشت. پایان نامه دوره کارشناسی ارشد، دانشگاه گیلان.
۱۰. مشرف جوادی، بتول، ۱۳۶۱، تربیت بدنی و ورزش در مدارس، چاپ اول، تهران، مرکز نشر دانشگاهی.
۱۱. عسگریان، مصطفی، همکاران، ۱۳۷۱، راهنمای معلمان تربیت بدنی (کلاسهای دوم و سوم ابتدایی)، چاپ دوم، اداره کل تربیت بدنی، آموزش و پرورش.

۱۲. عسگریان، مصطفی و همکاران، ۱۳۷۱، راهنمای معلمان تربیت بدنی (دوره آمادگی و اول ابتدایی)، اداره کل تربیت بدنی، آموزش و پرورش، چاپ دوم.
۱۳. رحیمی، اسکندر، ۱۳۷۴، تربیت بدنی در مدارس، چاپ اول. انتشارات دانشگاه شیراز.
۱۴. ذکایی، محمود و همکاران، ۱۳۸۱، آموزش فراگیر معلمان تربیت بدنی سراسر کشور، راهنمای تدریس تربیت بدنی (دوره ابتدایی) ویژه برادران، آموزش و پرورش، چاپ اول.
۱۵. ذکایی، محمود و همکاران، ۱۳۸۰، برنامه‌ریزی و روش تدریس تربیت بدنی، آموزش فراگیر معلمان تربیت بدنی، دوره متوسطه، آموزش و پرورش، صفحه ۵۲ - ۱.
۱۶. نعمتی، حیدر علی، ۱۳۸۰، تاریخچه تربیت بدنی آموزش و پرورش، زیور و ورزش، اداره کل تربیت بدنی، معاونت تربیت بدنی و تندرستی آموزش و پرورش، سال ۳، شماره ۱۵، صفحه ۲۳-۲۲.
17. Nikolay, Pauli. (2003). Wisconsin's model academic standards for physical education state superintendent Wisconsin, department of public instruction, www.dpi.state.wi.us.
۱۸. بازرگان، عباس، ۱۳۸۰، ارزشیابی آموزشی چاپ اول، تهران، انتشارات سمت.
۱۹. اسماعیلی، محمد رضا، ۱۳۸۳، مطالعه تطبیقی برنامه درس تربیت بدنی دوره ابتدایی ایران با کشورهای منتخب جهان و ارائه الگو، رساله دوره دکتری، مدیریت تربیت بدنی و ورزش، دانشکده تربیت بدنی دانشگاه تربیت معلم تهران.
20. Lidor, R. (2000). On becoming a teacher-learner: instructional applications of an integrated approach, *physical educator*, 7 (1), 14-22.
21. Orlich, Tracy W. (2002). Assessing Fundamental motor skills in the Elementary school setting (Issues & solution), *JOPERD*. 73 (7), 26-28.
۲۲. مظلومی سادات، طاهره و همکاران، ۱۳۷۵، بررسی مشکلات، نارسایی‌ها، تنگناها و نیازسنجی تربیت بدنی مدارس ابتدایی دخترانه به منظور ارائه یک برنامه جامع و کاربردی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
23. A. Doolittle, Sarah; & T. Girard, Karnet. (1991). A Dynamic Approach to Teaching Games in Elementary PE. *JOPERD*, April, 62 (4), 57-63.
۲۴. سلطانی، بیات و مژگان هادی پور، ۱۳۸۱. بررسی مشکلات و تنگناهای موجود در تربیت بدنی در استان چهارمحال و بختیاری از دیدگاه مدیران و دبیران تربیت بدنی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس.
25. Texas essential knowledge & skills for PE. (1998). www.tea.state.tx.us.